

CENTAR ZA REGIONALNE AKTIVNOSTI
PROGRAMA PRIORITETNIH AKCIJA

Mediterranean
Action Plan
Barcelona
Convention

MEDITERANSKI AKCIJSKI PLAN
PROGRAMA UN-a ZA OKOLIŠ

Izvješće o radu

Centra za regionalne aktivnosti

Programa prioritetnih akcija (CRA/PPA)

u razdoblju od 1. siječnja do 31. prosinca 2024. godine

Split, siječanj 2025.

Izvješće o radu

Centra za regionalne aktivnosti Programa prioritetnih akcija (CRA/PPA) za 2024. godinu

Naziv

Centar za regionalne aktivnosti Programa prioritetnih akcija (u daljnjem tekstu: Centar) obavlja svoju djelatnost, posluje i sudjeluje u pravnom prometu pod dvojezičnim nazivom, na hrvatskom i engleskom jeziku. Naziv Centra na engleskom jeziku je *Priority Actions Programme/Regional Activity Centre*.

Skraćeni naziv Centra na hrvatskom jeziku je CRA/PPA, a na engleskom jeziku PAP/RAC.

Osnivač

Republika Hrvatska

Osnivač Centra je Republika Hrvatska pa prava i dužnosti osnivača Centra obavlja Vlada Republike Hrvatske.

Prava i obveze Centra u vezi s provođenjem odobrenog mu dijela programa Mediteranskog akcijskog plana Programa Ujedinjenih naroda za okoliš određuju se ugovorom između osnivača Centra i Programa Ujedinjenih naroda za okoliš (u daljnjem tekstu: UNEP).

Pravni oblik

Ustanova

Sjedište

Kraj sv. Ivana 11, Split

Telefon

021/ 340470

Faks

021/ 340490

Web stranica

<http://paprac.org/>

E-mail

paprac@paprac.org

Matični broj subjekta

060014933

OIB

27788012253

Sadržaj

1. Uvod	1
1.1. Osnovni podaci o Centru	1
1.2. Djelatnost i osnovni zadaci Centra	2
1.3. Svrha izrade Izvješća o radu	3
2. Ustrojstvo, upravljanje i ljudski potencijal	4
2.1. Ustrojstvo i upravljanje	4
2.1.1 Upravno vijeće	4
2.1.2 Ravnatelj/ica	5
2.2. Resursi	6
2.2.1 Ljudski potencijali	6
2.3. Edukacija i usavršavanje radnika Centra	6
2.4. Standardizacija i unapređenje poslovanja	6
3. Poslovanje Centra	8
3.1. Mediteranski akcijski plan	9
3.1.1 UNEP/MAP-ovi programi upravljanja obalnim područjima (CAMP-ovi)	9
3.1.2 UNEP/MAP-ov integralni program praćenja i procjene stanja morskog i obalnog okoliša	11
3.1.3 Prostorno planiranje morskog područja	12
3.1.4 Uključenje rješenja temeljenih na prirodi u provedbu regionalnih politika za prilagodbu na klimatske promjene, smanjenje rizika i zelenu ekonomiju	13
3.1.5 Edukacija o IUOP-u i prostornom planiranju na moru	13
3.1.6 Mediteranski dan obale	14
3.1.7 Format za izvješćivanje o provedbi Protokola o IUOP-u	16
3.1.8 Prekogranična procjena utjecaja na okoliš	16
3.1.9 Mrežne stranice	16
3.1.10 Sudjelovanje na institucionalnim sastancima UNEP/MAP-a	17
3.2 Ostali projekti vezani za provedbu Protokola o IUOP-u	17
3.2.1 Projekti Svjetskog fonda za okoliš	17
3.2.2 Projekt MSP4BIO	20
3.2.3 Projekt DesirMED	21
3.2.4 Projekt MEDIGREEN	21
3.2.5 Aktivnosti vezane uz ranije projekte CREATE i AdriAdapt	21
3.3 Sudjelovanje u aktivnostima drugih sredozemnih organizacija	22
3.4 Aktivnosti Centra u Republici Hrvatskoj	23
3.4.1 Sudjelovanje na sastancima i konferencijama	23
3.4.2 Obalni planovi	24
3.4.3 Projekti koji se provode u Republici Hrvatskoj	24
4. Komunikacija, edukacija i promidžba	25
4.1. Vidljivost Centra	25
4.2. Suradnja s medijima	26
4.3. Edukacija i informiranje	26
4.3.1 Edukacijske aktivnosti	26
4.4. Publikacije	26
5. Financijsko poslovanje	28
6. Zaključak	30
Prilog 1. Popis korištenih kratica	31

Popis slika

Slika 1. Organigram sustava UNEP/MAP-a, sekretarijata Barcelonske konvencije	1
--	---

Popis tablica

Tablica 1. Struktura prihoda Centra u 2024.	28
Tablica 2. Struktura rashoda Centra u 2024.	28
Tablica 3. Rezultat poslovanja Centra u 2024.	29

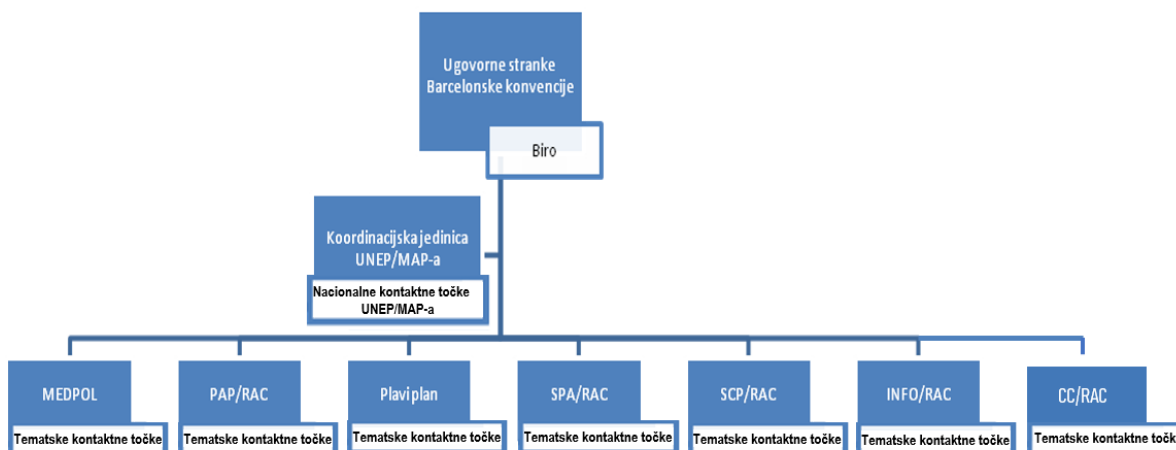
1. Uvod

1.1. Osnovni podaci o Centru

[Centar](#) je ustanova koja obavlja djelatnost vezanu za provođenje dijela programa Mediteranskog akcijskog plana Programa Ujedinjenih naroda za okoliš (u daljnjem tekstu: [UNEP/MAP](#)), prema obvezama iz Konvencije o zaštiti morskog okoliša i obalnog područja Sredozemlja (u daljnjem tekstu: Barcelonska konvencija). Centar obavlja stručne, organizacijske i tehničke poslove u okviru provedbe programa UNEP/MAP-a u područjima koja određuju ugovorne stranke Barcelonske konvencije, a to su sve zemlje sredozemnog bazena i Europska unija.

Mediteranski akcijski plan (MAP) osnovan je 1975. godine, kao prvi u nizu UNEP-ovih programa za regionalna mora, s ciljem osiguranja kvalitetnijih uvjeta života za stanovnike zemalja koje okružuju Sredozemno more te uspostavljanja i osnaživanja međudržavne suradnje i usuglašavanja strategije upravljanja zajedničkim prirodnim resursima. U fokusu UNEP/MAP-a su zaštita okoliša, promicanje modela održivog razvoja, kao i koordinacija aktivnosti i odnosa među zemljama regije u navedenim područjima. Na konferenciji održanoj 1976. godine, 16 zemalja Sredozemlja i Europska unija potpisale su Konvenciju o zaštiti Sredozemnog mora, tzv. Barcelonsku konvenciju, koja je 1995. godine dopunjena i izmijenjena u Konvenciju o zaštiti morskog okoliša i obalnog područja Sredozemlja. Barcelonska konvencija predstavlja pravni okvir za rad UNEP/MAP-a, a do danas je upotpunjena sa sedam protokola. Konvencija broji 22 ugovorne stranke: Albanija, Alžir, Bosna i Hercegovina, Cipar, Crna Gora, Egipat, Europska unija, Francuska, Grčka, Hrvatska, Italija, Izrael, Libanon, Libija, Malta, Maroko, Monako, Sirija, Slovenija, Španjolska, Tunis i Turska.

Zemlje članice odlučuju o strategiji UNEP/MAP-a, njegovu financiranju i programu na sastancima ugovornih stranaka Barcelonske konvencije, koji se održavaju svake dvije godine. Odluke donesene na sastancima ugovornih stranaka pravno su obvezujuće za sve zemlje potpisnice Barcelonske konvencije. U svakoj zemlji djeluje po jedna ili više osoba zaduženih za koordinaciju aktivnosti UNEP/MAP-a i njegovih sastavnica unutar zemlje (tzv. nacionalne kontaktne točke ili na engleskom *National Focal Points – NFPs*), kako je shematski prikazano na slici 1.

Slika 1. Organigram sustava UNEP/MAP-a, sekretarijata Barcelonske konvencije

Centar usko surađuje s ostalim sastavnicama UNEP/MAP-a, a to su:

- Koordinacijska jedinica – krovni sekretarijat Barcelonske konvencije, sa sjedištem u Ateni (Grčka),
- Program za prevenciju i smanjenje zagađenja sredozemnog mora MEDPOL, sa sjedištem u Ateni (Grčka),
- Centar za intervencije u slučaju havarija i iznenadnog zagađenja mora REMPEC, sa sjedištem u La Valletti (Malta),
- Centar za regionalne aktivnosti zadužen za posebno zaštićena područja (SPA/RAC), sa sjedištem u Tunisu (Tunis),
- Centar za regionalne aktivnosti Plan bleu, sa sjedištem u Marseilleu (Francuska),
- Centar za regionalne aktivnosti zadužen za održive načine proizvodnje i korištenja proizvoda (MedWaves), sa sjedištem u Barceloni (Španjolska),
- Centar za regionalne aktivnosti zadužen za baze podataka i komunikaciju (INFO/RAC), sa sjedištem u Rimu (Italija)
- Novi Centar za regionalne aktivnosti zadužen za aktivnosti vezane za klimatske promjene, sa sjedištem u Turskoj.

1.2. Djelatnost i osnovni zadaci Centra

Centar obavlja stručne, organizacijske i tehničke poslove u okviru provedbe programa UNEP/MAP-a u područjima koja su odredile ugovorne stranke Barcelonske konvencije, a vezano uz integralno upravljanje obalnim područjima Sredozemlja.

Centar je osnovan na sastanku zemalja članica Mediteranskog Akcijskog Plana 1977. godine u Splitu. Prava i dužnosti osnivača Centra obavlja Vlada Republike Hrvatske.

Prava i obveze Centra u vezi s provođenjem odobrenog mu dijela programa UNEP/MAP-a određena su ugovorom između osnivača Centra i UNEP-a. U tijeku je proces revizije ovog ugovora.

Djelatnost Centra obuhvaća stručne, organizacijske i tehničke poslove koji se odnose na:

- provedbu odluka i drugih zaključaka i preporuka ugovornih stranaka Barcelonske konvencije iz djelokruga rada Centra, koje financira UNEP putem Mediteranskog namjenskog fonda (u daljnjem tekstu: Fond),
- provedbu aktivnosti u okviru procesa upravljanja obalnim područjima, a posebno provedbe Protokola Barcelonske konvencije o integralnom upravljanju obalnim područjima Sredozemlja (u daljnjem tekstu: Protokol),
- provedbu projekata iz programa upravljanja obalnim područjima, što obuhvaća neposrednu suradnju s državnim tijelima, institucijama i stručnjacima ugovornih stranaka Barcelonske konvencije,
- organizaciju međunarodnih konferencija, simpozija, seminara, znanstvenih radionica i sastanaka o zaštiti okoliša i upravljanju obalnim područjima,

- suradnju s drugim stručnim organizacijama Ujedinjenih naroda i drugim međunarodnim stručnim organizacijama, institucijama i stručnjacima u vezi s provedbom programa upravljanja obalnim područjima i provedbom projekata zaštite okoliša,
- suradnju sa stručnim organizacijama, institucijama i državnim tijelima ugovornih stranaka Barcelonske konvencije u pružanju stručne i druge pomoći u zaštiti Sredozemnog mora od onečišćenja,
- stručno osposobljavanje domaćih i međunarodnih stručnjaka u provedbi programa zaštite okoliša, planiranja i upravljanja obalnim područjima,
- prijenos međunarodnih iskustava i znanja institucijama u Republici Hrvatskoj iz područja djelatnosti Centra, a odnose se na izradu prijedloga projekata upravljanja obalnim područjima.

U okviru svoje djelatnosti Centar može obavljati stručne poslove upravljanja obalnim područjima i zaštite okoliša i za druge naručitelje, uz naknadu i ako obavljanje tih poslova ne ometa obavljanje redovnih poslova te doprinosi provedbi Barcelonske konvencije i njenih protokola, u prvom redu Protokola o integralnom upravljanju obalnim područjima, za čiju je provedbu u svim zemljama Sredozemlja Centar izravno zadužen i odgovoran.

Djelatnost Centra ostvaruje se temeljem plana rada definiranog projektnim dokumentima UNEP/MAP-a, koje donose ugovorne stranke Barcelonske konvencije. Budući da je osnivač Centra Republika Hrvatska, ostvarivanje programa, a s tim u vezi i djelatnost Centra, provodi se sukladno zakonima Republike Hrvatske, propisima donesenim na temelju istih, Statutu Centra i ugovoru između osnivača Centra i UNEP-a. Djelatnost Centra ne obavlja se radi stjecanja dobiti. Centar o svojoj djelatnosti vodi dokumentaciju i evidenciju sukladno propisima UNEP/MAP-a te zakonima Republike Hrvatske i propisima donesenim na temelju istih.

Centar ima i obvezu podnošenja izvješća o radu i financijskih izvješća prema UNEP/MAP-u, i to: polugodišnjih, godišnjih i finalnih izvješća. Finalno izvješće podnosi se po isteku dvogodišnjeg razdoblja za koje su odobreni plan rada i proračun.

1.3. Svrha izrade Izvješća o radu

Slijedom obveza iz članka 43. Statuta Centra, Centar je dužan izraditi godišnje izvješće o radu, koje podnosi Vladi Republike Hrvatske. Izvješće služi za informiranje Vlade o provedenim aktivnostima i njegovoj ulozi u Republici Hrvatskoj i sredozemnoj regiji. Objavom izvješća o radu na svojim internetskim stranicama Centar ispunjava obvezu informiranja javnosti o svom radu i povećava transparentnost poslovanja.

2. Ustrojstvo, upravljanje i ljudski potencijal

2.1. Ustrojstvo i upravljanje

Organi Centra su Upravno vijeće i Ravnatelj/ica.

2.1.1 Upravno vijeće

Upravno vijeće upravlja Centrom. Članove Upravnog vijeća imenuje i razrješuje Vlada Republike Hrvatske. Upravno vijeće ima pet članova, od kojih je jedan djelatnik Centra, a ostali su predstavnici Grada Splita, Sveučilišta u Splitu, ministarstva nadležnog za vanjske poslove i ministarstva nadležnog za zaštitu okoliša.

Mandat članova Upravnog vijeća traje četiri godine. Predsjednika Upravnog vijeća i njegovog zamjenika biraju članovi Upravnog vijeća.

Članovi Upravnog vijeća u izvještajnom razdoblju bili su:

- izv. prof. dr. sc. Mario Šiljeg, ravnatelj Instituta za vode Josip Juraj Strossmayer,
- mr.sc. Mirta Mandić, voditeljica Službe za Globalna pitanja, Sektor za Ujedinjene narode i međunarodne organizacije,
- mag. biol. et oecol. mar. Daniela Šegvić, voditeljica Odsjeka za zaštitu okoliša, Grad Split,
- prof. dr. sc. Igor Jerković, prorektor za znanost i kvalitetu Sveučilišta u Splitu,
- mag. oec. Dina Šilović, financijska koordinatorica u Centru za regionalne aktivnosti Programa prioritetnih akcija.

Tijekom 2024. godine Upravno vijeće održalo je šest sjednica.

Šesta sjednica osmog saziva Upravnog vijeća održana je u Splitu, hibridno, 13. ožujka 2024. radi usvajanja zapisnika 5. sjednice Upravnog vijeća Centra i prijedloga za raspisivanje natječaja za izbor ravnatelja/ice Centra. Na sjednici su izvršene manje intervencije u predloženi tekst za Javni Natječaj, isti je potvrđen te je odlučeno da se objava izvrši u Narodnim Novinama, javnom glasilu i na mrežnim stranicama Centra 15. ožujka 2024..

Sedma sjednica osmog saziva Upravnog vijeća održana je u Splitu, hibridno, 8. travnja 2024. radi usvajanja zapisnika 6. sjednice te radi otvaranja prijave na natječaj za izbor ravnatelja/ice Centra. U natječajnom roku pristigle su dvije prijave, međutim, po otvaranju prve utvrđeno je kako je natječajna dokumentacija nepotpuna, te je stoga predmetna prijava odbačena kao nevažeća. Druga prijava gđe. Darie Povh Škugor ocijenjena je u potpunosti u skladu s traženom dokumentacijom iz javnog natječaja temeljem čega je kandidatkinja pozvana na razgovor. Na sjednici je dogovoreno da se na razgovor s kandidatkinjom pozove i Tatjana Hema, koordinatorica UNEP/MAP-a.

Osmo sjednica osmog saziva Upravnog vijeća održana je hibridno u Splitu, 30. travnja 2024., radi usvajanja zapisnika 7. sjednice te radi izbora ravnatelja/ice, odnosno razgovora s kandidatkinjom. Nakon razgovora s kandidatkinjom, Upravno vijeće jednoglasno je odlučilo potvrditi gđu. Dariu Povh Škugor za ravnateljicu Centra.

Deveta sjednica osmog saziva Upravnog vijeća održana je u Splitu 15. svibnja 2024., s ciljem usvajanja zapisnika 8. sjednice te poduzimanja daljnjih radnji, u skladu sa zakonom, oko imenovanja ravnatelja/ice Centra. Na sjednici je zaključeno kako je Upravno vijeće odradilo postupak izbora ravnatelja/ice Centra, no zbog trenutne situacije u kojoj nije bila formirana Vlada RH, postojala je mogućnost da se suglasnost Vlade na odluku o izboru ravnateljice neće dobiti na vrijeme. Dogovoreno je da bi u tom slučaju zamjenik ravnatelja trebao obavljati funkciju ravnatelja za nužne poslove, dok Vlada ne potvrdi novoizabranu ravnateljicu.

Deseta sjednica osmog saziva Upravnog vijeća održana je hibridno 2. kolovoza 2024. u Splitu. Na sjednici je usvojen zapisnik 9. sjednice te je s obzirom na Odluku Vlade o davanju suglasnosti na Odluku o imenovanju Darije Povh Škugor za ravnateljicu centra od 11. srpnja 2024., dana suglasnosti predsjedniku Upravnog vijeća Centra za sklapanje ugovora o radu na određeno vrijeme novoizabranj ravnateljici. Na sjednici je nova ravnateljica najavila sastanak svih direktora regionalnih centara u okviru sustava UNEP/MAP, u rujnu 2024. u Splitu te ujedno izrazila želju da se prilikom dolaska koordinatorice UNEP/MAP-a u Hrvatsku organizira sastanak s Ministricom zaštite okoliša i zelene tranzicije.

Jedanaesta sjednica osmog saziva Upravnog vijeća održana je hibridno 13. prosinca 2024. u Splitu. Na sjednici je usvojen zapisnik 10. sjednice te su podnesena izvješća ravnateljice o poslovanju Centra u 2024. godini, programa rada za 2025. godinu., prvog rebalansa financijskog plana Centra za 2024. godinu i financijskog plana Centra za 2025.

Izvještaji i radni materijali svih održanih sjednica dostupni su na mrežnim stranicama Centra na hrvatskom jeziku (<https://paprac.org/hr/ustrojstvo>).

2.1.2 Ravnatelj/ica

Ravnatelj/ica vodi, predstavlja i zastupa Centar i poduzima sve pravne radnje u ime i za račun Centra, zastupa Centar u svim postupcima pred sudovima, upravnim i drugim državnim tijelima i pravnim osobama s javnim ovlastima.

Ravnatelj/ica zastupa i predstavlja Centar pred institucijama zemalja potpisnica Barcelonske konvencije te pred međunarodnim organizacijama i drugim ključnim dionicima za Centar, vodi pripremu strateških dokumenata i sudjeluje u izradi strateških dokumenata sustava UNEP/MAP-a, izrađuje dvogodišnji program rada Centra u suradnji s direktorima sustava UNEP/MAP-a, osigurava financijska sredstva za poslovanje Centra, sudjeluje na kvartalnim sastancima direktora sastavnica UNEP/MAP-a te gradi i održava partnerstva, koristeći pri tom službene jezike UNEP/MAP-a.

Do isteka mandata vršiteljice dužnosti ravnateljice 31. svibnja 2023. godine tu je dužnost obavljala mr. sc. Željka Škaričić. Nakon provedenog postupka izbora novog ravnatelja/ice i potvrđivanja od strane Vlade RH na sjednici 11. srpnja 2024., mr. sc. Daria Povh Škugor imenovana je ravnateljicom Centra.

2.2. Resursi

2.2.1 Ljudski potencijali

Centar broji deset djelatnika zaposlenih na neodređeno vrijeme.

2.2.2 Sjedište

Centar posluje u uredskim prostorijama na adresi Kraj sv. Ivana 11, Split, površine od cca 300 m. Prostorije su Centru ustupljene na korištenje od strane Grada Splita.

2.3. Edukacija i usavršavanje radnika Centra

Podizanje razine specifičnih znanja djelatnika i jačanje kapaciteta Centra iznimno su važni za obavljanje propisanih zadataka. Edukacija se provodi u okviru projekata i aktivnosti u kojima Centar sudjeluje. Na održanim edukacijama povećana je sposobnost radnika za ispunjenje radnih obveza, a glavnina edukativnih aktivnosti realizirala se putem konferencija, seminara, radionica i sastanaka iz područja rada Centra.

Osim toga, u 2024. godini dvije djelatnice Centra sudjelovale su na sljedećim edukacijama vezanima za administrativne i financijske teme:

- „Pravo na godišnji odmor i evidencija radnog vremena” (Zagreb, 17. svibnja 2024.), organizator M.B. SEMINAR;
- „Načela javne nabave u EU projektima i jednostavnoj nabavi, provedba jednostavne nabave i interni akt, Pravilnik o izobrazbi u području javne nabave” (webinar, 22. listopada 2024.), organizator Učilište APPA - ustanova za obrazovanje odraslih;
- „Pregled i ocjena ponuda uz prikaz aktualnosti kroz praksu Državne komisije za kontrolu postupaka javne nabave; Provedba jednostavne nabave na novom EOJN RH” (webinar, 14. Studenog 2024.), organizator E Marker

2.4. Standardizacija i unapređenje poslovanja

Od 2021. godine mrežne stranice Centra prilagođene su osobama s invaliditetom prema Zakonu o pristupačnosti mrežnih stranica i programskih rješenja za pokretne uređaje tijela javnog sektora (NN 17/19), a sve u namjeri da se i toj skupini potencijalnih korisnika omogući pristup dostupnim digitalnim sadržajima.

Odlukom donesenom na [23. sastanku ugovornih stranaka Barcelonske konvencije](#) i njenih Protokola (COP 23), održanom u Portorožu (Slovenija) od 5. do 8. prosinca 2023. godine, provodi se analiza sustava UNEP/MAP-a tijekom koje je Centar obavezan koordinacijskoj jedinici dostaviti

tražene informacije. Rezultati ove analize predstaviti će se na idućem sastanku (COP 24) ugovornih strana Barcelonske konvencije, koji će se održati u prosincu 2025. u Egiptu. U tom svjetlu održana su dva sastanka u Ministarstvu zaštite okoliša i zelene tranzicije, odnosno u Upravi za vode, o čemu više u poglavlju 3.4.1.

Tijekom 2024. godine provedene su aktivnosti u smjeru standardizacije pristupa digitalnoj komunikaciji uvođenjem Microsoft 365 paketa (Teams, Outlook, OneDrive i SharePoint) za sve zaposlenike, što je unaprijedilo efikasnost rada i osiguralo stalni pristup podacima i tijekom službenih putovanja. Zaposlenici se potiču da pri radu pažljivo koriste umjetnu inteligenciju a svoja iskustva razmjenjuju tijekom redovnih tjednih sastanaka.

3. Poslovanje Centra

Glavno područje djelovanja Centra je integralno upravljanje obalnim područjima (IUOP), prepoznato kao put prema održivosti u obalnim područjima na UN konferenciji o okolišu i razvoju, održanoj 1992. godine u Rio de Janeiru (Brazil). Centar je globalno poznat kao centar izvrsnosti za IUOP, ključnog mehanizma za zaštitu i održivi razvoj obala jer se još od konferencije u Rio Centar bavi razvojem IUOP metoda i alata prilagođenih potrebama zemalja sredozemne regije. Na nacionalnoj i lokalnoj razini IUOP se provodi u sklopu UNEP/MAP-ovih programa upravljanja obalnim područjima (poznatih po engleskoj kratici CAMP – *Coastal Area Management Programme*) i sličnih inicijativa koje imaju za cilj izradu obalnih planova i nacionalnih obalnih strategija (<http://iczmplatform.org/projects>).

Od posebnog značaja za rad Centra je stupanje na snagu Protokola o integralnom upravljanju obalnim područjima u Sredozemlju, čijih 40 članaka osigurava sveobuhvatan pravni okvir kojim se zemlje sredozemne regije obvezuju na izradu i provođenje nacionalnih strategija i planova, kao i na međunarodnu suradnju u cilju održivog razvoja u njihovim obalnim područjima. Protokolom se želi promijeniti negativne trendove u korištenju obalnih resursa i učiniti razvojne trendove što održivijim. Potpisan je u Madridu 2008. godine od strane 15 ugovornih stranaka Barcelonske konvencije, a stupio je na snagu 2011. godine. Do danas ga je ratificiralo 11 zemalja (Albanija, Crna Gora, Francuska, Hrvatska, Izrael, Libanon, Malta, Maroko, Sirija, Slovenija i Španjolska) i Europska unija kao punopravna potpisnica Barcelonske konvencije, što ga čini dijelom europske pravne stečevine. U Tunisu i Italiji proces ratifikacije je u završnoj fazi, dok je u preostalim zemljama u tijeku.

Protokol o IUOP-u prvi regionalni pravno-obvezujući dokument o ovoj temi na svijetu, koji je nastao kao rezultat četverogodišnjeg procesa konzultacija i pregovora sa i među zemljama regije koje su se odlučile za pravni dokument, a ne samo preporuku kao što je slučaj kod Europske unije. Izrada i donošenje Protokola bili su još jedna potvrda da Sredozemno more spaja zemlje s različitom geografijom, poviješću, tradicijom, običajima, načinom života i stupnjem razvoja, a okoliš i briga o njemu ih ujedinjuju.

U prosincu 2023. godine donesena je [rezolucija Opće skupštine UN-a 78/159](#) pod nazivom „Jačanje suradnje za IUOP u cilju postizanja održivog razvoja”. Ta rezolucija zahtijeva izradu akcijski orijentiranog izvješća, temeljenog na doprinosima država članica, u okviru dostupnih resursa, o praktičnim i kontekstualno specifičnim izazovima, preprekama i uvjetima koji omogućuju učinkoviti razvoj i provedbu IUOP-a. Izvješće je trenutno u pripremi, a Ministri okoliša obalnih država dobili su u studenom 2024. godine upit da o tome izvijeste UNEP-ov Odjel za Ekosustave iz Nairobija. Takav je upit dobio i Centar te je na njega odgovoreno. Ove se aktivnosti provode u svjetlu pripreme 3. konferencije UN-a o Oceanima, koja će se održati u lipnju 2025. godine u Nici (Francuska).

Odlukom ugovornih stranaka, Centru je dodijeljena uloga koordinatora provedbe Protokola, što je naznačeno i u samom tekstu Protokola, a on je izvršava kroz izradu i primjenu novih metodologija, instrumenata i alata, pripremom CAMP-ova i Obalnih planova, edukacijom i podizanjem svijesti različitim aktivnostima i komunikacijama s dionicima na svim razinama. Ukratko, Centar ima dvojaku ulogu: djelovanje na globalnoj razini kroz donošenje zakonskih i strateških dokumenata,

ali i na lokalnoj razini kroz pomoć zemljama i njihovim nižim jedinicama (regije, gradovi) u provedbi tih dokumenata.

Službena verzija [Protokola](#) dostupna je na engleskom, francuskom, španjolskom i arapskom jeziku, dok je u [Zakonu o potvrđivanju Protokola o integralnom upravljanju obalnim područjem Sredozemlja](#) dostupan tekst Protokola na hrvatskom jeziku.

3.1. Mediteranski akcijski plan

Program rada i proračun Centra za razdoblje od siječnja do prosinca 2024. godine usvojeni su od strane zemalja potpisnica Barcelonske konvencije u sklopu programa rada i proračuna cijelog UNEP/MAP-a za razdoblje 2024-2025., donesenog na sastanku ugovornih stranaka (COP 23) održanom u Portorožu (Slovenija) od 5. do 8. prosinca 2023. godine. U skladu s donesenim dvogodišnjim planom, Centar je u 2024. godini proveo sljedeće aktivnosti:

3.1.1 UNEP/MAP-ovi programi upravljanja obalnim područjima (CAMP-ovi)

U okviru CAMP-a, Centar je zadužen za koordinaciju aktivnosti svih sastavnica UNEP/MAP-a, u suradnji s Koordinacijskom jedinicom UNEP/MAP-a u Ateni. CAMP-ovi imaju za cilj:

- olakšati provedbu Protokola u zemljama potpisnicama Barcelonske konvencije;
- izraditi i donijeti strateške i provedbene dokumente za održivo korištenje obalnih resursa;
- olakšati primjenu inovativnih metoda i alata za planiranje i upravljanje obalnim i morskim područjima;
- ojačati kapacitete na lokalnoj, nacionalnoj i regionalnoj razini za ostvarenje ciljeva ekonomske, socijalne i okolišne održivosti.

Područja provedbe CAMP-ova određuju se po pre-definiranim kriterijima, među kojima treba istaknuti:

- reprezentativnost tematike koja će se obrađivati i izgledi da će predložena rješenja biti korisna kao primjer i za druga obalna područja;
- politička podrška državnih i lokalnih institucija i spremnost da se rezultati projekta pretoče u lokalne i nacionalne razvojne politike;
- zadovoljavajući institucionalni kapacitet za provedbu projekta u obalnom području na koje se projekt odnosi.

Na prijedlog zainteresirane zemlje, odluka o izradi i provedbi CAMP-a donosi se na konferenciji ugovornih stranaka Barcelonske konvencije.

U 2024. godini, u suradnji s ostalim UNEP/MAP-ovim centrima i odgovarajućim nacionalnim institucijama, nastavljena je provedba nove generacije CAMP-ova fokusiranih na interakcije mora i kopna i prekograničnu suradnju.

CAMP Izrael

Zbog regionalne nestabilnosti, aktivnosti u sklopu projekta CAMP Izrael koji je započeo u 2022. godini, morale su se produžiti u 2024. godinu. Tijekom ovog izvještajnog razdoblja dovršeno je izvješće o procjeni promjena pokrova zemljišta, pokazatelja kandidata za integralni program praćenja i procjene stanja morskog i obalnog okoliša. U prvom dijelu godine, na temelju pripremnih aktivnosti iz 2023., održana su tri webinar s lokalnim i međunarodnim stručnjacima. Prvi webinar, posvećen predstavljanju nacionalnih aktivnosti i izazova, održan je online 17. ožujka 2023.. Drugi webinar, koji se održao 26. ožujka, fokusirao se na globalne uvide u trenutnu znanost i znanja o porastu razine mora i klimatskim promjenama u obalnim područjima. Treći webinar, održan 2. travnja 2023., bio je posvećen specifičnom znanstvenom znanju o izraelskoj obali: prošlosti, sadašnjosti i budućnosti. Na temelju pripremnih aktivnosti organizirana je radionica o klimatskim promjenama za lokalne dionike, uključujući gradske planere, inženjere, upravitelje plaža i ostale sudionike iz 22 mediteranske obalne lokalne vlasti u Izraelu, kao i predstavnike nacionalnog Planerskog ureda i Ministarstva zaštite okoliša. Radionica je održana 9. travnja 2024..

Također, kao nastavak pripremnih aktivnosti iz 2023. godine, održan je specifičan natječaj za opremu plaža u suradnji sa studentima, u sklopu posebnog modula pripremljenog na sveučilištu. Nekoliko prijedloga dizajna opreme za plažu podneseno je stručnom žiriju te je odabir zaključen u srpnju. Izrađene su i studije za procjenu i preporuke razvoja sportskih aktivnosti na obali te načina osvjetljenja obalnih područja, prije svega plaža.

Završna konferencija održana je 27. studenog 2024. na prostorijama Sveučilišta u Tel Avivu. Konferencija je bila i sastavni dio Nacionalnog godišnjeg skupa obalnih vlasti, doprinoseći razmjeni znanja i jačanju kapaciteta među ključnim dionicima obalnog područja. Do kraja prosinca 2024. godine završene su sve glavne aktivnosti projekta. Prijevodi i priprema Završnog izvještaja projekta bit će dovršeni početkom 2025. godine, čime će se zaokružiti postignuća i osigurati prijenos stečenih znanja široj zajednici.

CAMP Malta

Sadržaj Studije izvedivosti dogovoren je s nacionalnim kontaktnim osobama Malte te je u skladu s dogovorenim proveden postupak jednostavne nabave i ugovorena konzultantska tvrtka za pripremu Studije izvedivosti. Prvi rezultat, razrađeni sadržaj studije izvedivosti zaprimljen je 24. listopada 2024. godine, nakon čega je potvrđen od strane Centra i nacionalne kontaktne točke za Maltu. Ovaj ključni korak osigurava pravovremeni napredak prema završetku studije izvedivosti te postavlja temelje za daljnju implementaciju projekta. Tijekom prethodnih mjeseci provedene su konzultacije o uključenju ostalih RAC-ova UNEP/MAP sustava u provedbu CAMP-a.

CAMP Turska

Kao dio pripremnih aktivnosti, u lipnju je u Ankari (Republika Turska) organiziran trening na temu prostornog planiranja mora (PPM) za nacionalne dionike. Detalji treninga navedeni su u sklopu aktivnosti o PPM-u. Na temelju potreba identificiranih kroz pripreme aktivnosti pripremljen je nacrt Studije izvedivosti na koju je PAP/RAC dostavio svoje komentare. Studija je sada u završnoj fazi te će se na temelju nje u 2025. godini napraviti Ugovor za provedbu CAMP-

a. Krajem godine provedene su konzultacije o mogućnosti uključivanja ostalih RAC-ova sustava UNEP/MAP.

3.1.2 UNEP/MAP-ov integralni program praćenja i procjene stanja morskog i obalnog okoliša

Integralni program praćenja i procjene stanja morskog i obalnog okoliša (*Integrated Monitoring and Assessment Programme - IMAP*) jedna je glavnih aktivnosti cijelog sustava UNEP/MAP-a. Provedba integralnog programa praćenja temelji se na 11 zajedničkih ekoloških ciljeva dogovorenih na sastanku ugovornih stranaka Barcelonske konvencije, održanom 2008. godine u Almeriji (COP 15). Ti zajednički ekološki ciljevi organizirani su u 3 skupine: 1. Biološka raznolikost i nezavičajne vrste; 2. Obala i hidrografija; 3. Zagađenje i morski otpad.

Centar je zadužen za IMAP u dijelu koji se odnosi na obalne ekološke ciljeve (ekološki ciljevi 7 i 8, pokazatelji 15, 16 i 25). U tom kontekstu je kroz 2024. godinu nastavljeno pružanje tehničke podrške u provedbi nacionalnih programa praćenja u zemljama Sredozemlja s ciljem prikupljanja podataka za pripremu UNEP/MAP-ova izvještaja o stanju okoliša (QSR 2023) i izvještavanja o stanju obalnih područja.

U suradnji s nacionalnim i međunarodnim stručnjacima, i uz financiranje osigurano kroz EU projekt EcAp Med III prikupljeni su svi potrebni materijali za izradu dijela izvještaja QSR 2023 koji se odnosi na stanje obale. Poglavlja koja se odnose na stanje obale i obalne ekološke ciljeve dovršena su na vrijeme i uključena u integralni QSR prezentiran na nizu tematskih sastanaka.

Tijekom ovog izvještajnog razdoblja Centar je proveo pripremne aktivnosti za organizaciju sastanka radne grupe CORMON (*Ecosystem Approach Correspondence Group on Monitoring*) Obala i hidrografija, koji se održao online 17. listopada 2024.. Na sastanku su sudjelovali predstavnici 15 ugovornih stranaka i nekoliko partnerskih institucija. Sastanak je bio usmjeren na izradu prijedloga pokazatelja povezanih s klimatskim promjenama i na dogovore o reviziji EcAp/IMAP-a i o projektu EcAp Med PLUS. Glavni zaključak sastanka bio je potvrda potrebe uključivanja pokazatelja CI 25 (promjena pokrova zemljišta), koji još uvijek ima status pokazatelja-kandidata, na popis službenih IMAP pokazatelja. Osim toga, sastanak je dao niz prijedloga za daljnju razradu pokazatelja, koji trebaju biti pripremljeni za slijedeći sastanak EcAp Koordinacijske grupe zakazan za rujanj 2025. Osim toga, raspravljani su svi pokazatelji (15, 16 i 25) te su dogovorene nadogradnje i pojašnjenja metodologija kroz smjernice. Pripremljeno je izvješće sastanka koje je objavljeno na mrežnim stranicama Centra.

Centar je dovršio pripremu provedbe EcAp Med PLUS projekta koji će se provoditi u novom formatu. Naime, Centri će u ovom projektu biti odgovorni za suradnju s zemljama, pa će se time objediniti teme koje će koordinirati pojedini Centri. Centar će tako koordinirati sve aktivnosti za Libanon i za Maroko. Detalji nacionalnih aktivnosti u Libanonu dogovoreni su s nacionalnim institucijama te je ugovor za njihovu provedbu poslan na potpisivanje.

Centar je doprinio CORMON sastanku organiziranom od strane SPA/RAC-a, posebno s komentarima na Nacrt vodiča za EO6 Očuvanje morskog dna, pri čemu su uspostavljene bliske

veze s EO7 Hidrografija. Također, doprinos je dan na sastanku EcAp Koordinacijske grupe, gdje su predstavljeni prijedlozi Centra za unapređenje IMAF pokazatelja EO7 i EO8 potvrđeni.

Dovršena je procjena promjene pokrova zemljišta u Tunisu i Libiji u okviru aktivnosti provedenih kroz UNEP-GEF MedProgramme, a priručnik za izračun ovog pokazatelja je nadopunjen. Online podrška pružena je stručnjacima koji su radili na procjeni pokazatelja u Libiji i Tunisu te su obje studije prekontrolirane i odobrene od strane metodoloških eksperata.

3.1.3 Prostorno planiranje morskog područja

Unatoč tome što ga IUOP Protokol izriječno ne spominje, prostorno planiranje mora implicitno je predviđeno samom definicijom obalnog područja (članak 3 Protokola) koje ima svoju kopnenu i morsku komponentu, s time da se morski dio obalnog područja proteže do vanjske granice teritorijalnog mora zemalja članica Barcelonske konvencije. Iz tog razloga, a posebno po donošenju Direktive Europske unije o uspostavi okvira za prostorno planiranje morskog područja, ugovorne stranke Barcelonske konvencije, na svojoj konferenciji u Tirani (COP 20) u prosincu 2017. godine., naložile su Centru da dio svojih aktivnosti usmjeri na uvođenje prostornog planiranja mora u sustav Barcelonske konvencije.

U 2024. godini nastavljene su aktivnosti pružanja podrške zemljama članicama u provedbi prostornog planiranja morskog područja, i to posebice Albaniji, Tunisu i Turskoj. Početne konzultacije s nacionalnim partnerima u Albaniji provedene su kako bi se razumjelo trenutno stanje PPM-a u zemlji i planirale buduće aktivnosti koje mogu najbolje podržati predmetni proces. Pripremljen je izvještaj o stanju PPM-a koji identificira trenutno stanje i sadrži prijedloge budućih aktivnosti za podršku nacionalnom PPM procesu.

Aktivnosti u Tunisu bile su predmet susreta ravnateljice Centra i Ministra okoliša Tunisa koji je održan na marginama Konferencije stranaka o promjeni klime (COP 29) u Bakuu (Azerbajdžan) u studenom 2024. godine. Aktivnosti će se provoditi tijekom 2025. godine.

Na zahtjev Ministarstva okoliša, urbanizacije i klimatskih promjena Republike Turske, organiziran je trening o PPM-u 12. i 13. lipnja 2024. u Ankari. Trening pod nazivom "Prostorno planiranje mora u Turskoj: Od teorije do prakse" bio je prilagođen nacionalnim i regionalnim institucijama, s ciljem pružanja najnovijih metodologija i ažuriranja o provedbi PPM-a u Mediteranu. Prisustvovalo je 37 predstavnika iz 20 različitih institucija. Trening je obuhvatio upravljanje PPM-om, financijske mogućnosti, upravljanje podacima, ekosustavni pristup, interakcije kopno-more i utjecaje klimatskih promjena. Predstavljena su iskustva iz Bugarske, Crne Gore, Italije, Malte, Slovenije i Španjolske. Kao dio treninga organizirana je simulacija provedbe procesa PPM korištenjem, za tu svrhu posebno izrađene društvene igre (<https://www.msphallenge.info/>). Trening je ocijenjen kao uspješan i postavio temelje za nadolazeći projekt CAMP Turska, koji će se fokusirati na IUOP i PPM.

Kao dio aktivnosti vezanih uz jačanje kapaciteta za provedbu PPM, 5. prosinca organizirano je predavanje za studente Odjela za studije mora, Sveučilišta u Splitu. U sklopu predavanja, također je organizirana simulacija provedbe procesa PPM, prilikom čega su studenti preuzeli različite sektorske uloge te tako aktivno spoznali specifične korake i izazove u procesu izrade plana.

Centar je sudjelovao u pripremi strateških doprinosa vezanih uz nadogradnju Mediteranske strategije za održivi razvoj (MSSD) s aktivnostima značajnim za PPM. U tom kontekstu, PAP/RAC je sudjelovao na četiri sastanka MSSD-a.

Centar je proveo službeno formiranje radne grupa za PPM te je njezin prvi sastanak održan je 23. listopada 2024. u Marseju, u sklopu EU PPM tjedna. Jedan od ključnih zadataka radne grupe upravo je i podrška procesu unaprjeđenja MSSD-a. Također, započelo se s izradom Dokumenta o stajalištu „Unaprjeđenje PPM-a na Sredozemlju“. Dokument je osnova za definiranje ključnih aktivnosti za daljnji razvoj PPM-a u okviru Barcelonske konvencije. Većina zemalja potpisnica imenovala je svoje službene predstavnike u radnu grupu, dok se službeni predstavnik Hrvatske još očekuje, čime će se osigurati kvalitetno zastupanje i aktivno sudjelovanje RH u radu grupe.

3.1.4 Uključenje rješenja temeljenih na prirodi u provedbu regionalnih politika za prilagodbu na klimatske promjene, smanjenje rizika i zelenu ekonomiju

Publikacija o rješenjima temeljenim na prirodi (NbS) za prilagodbu klimatskim promjenama u različitim obalnim tipologijama Mediterana je tijekom 2024g. je dovršena. Regionalna radionica održana je u Rimu 23. i 24. travnja 2024. godine kako bi se predstavio i raspravio nacrt dokumenta. Na radionici su predstavljeni specifični obalni ekosustavi prema Protokolu o IUOP-u, izazovi s kojima se suočavaju obalna područja te predložena rješenja. Također su prikazani primjeri dobrih praksi iz svih dijelova Mediterana. Radionici su prisustvovali predstavnici 14 zemalja koji su dali prijedloge za finalizaciju ovog dokumenta. Uključenjem komentara sudionika radionice, dovršena je priprema publikacije, dizajn i objava putem web stranice PAP/RAC-a.

Na zahtjev nacionalne kontakt točke s Cipra, uz podršku Centra, organiziran je trening o NbS-u na kojem je predstavljena ova publikacija. Trening je održan 24. listopada 2024. u Nikoziji a na njemu su sudjelovali predstavnici nacionalne i lokalne uprave i institucija.

Centar je pozvan da doprinese radionici Plan Bleu/RAC-a u Kotoru, Crna Gora, (3. i 4. listopada) i u Tangeru, Maroko (4. i 5. studenog) o rješenjima temeljenima na prirodi, gdje je također predstavljena tematska publikacija Centra “Rješenja temeljena na prirodi za prilagodbu klimatskim promjenama u različitim obalnim tipologijama Mediterana“, kao i povezane preporuke iz obalnih planova u Tanger-Tetouan-Al Hoceima regiji i zaljevu Boke kotorske te o važnosti planiranja za uspješnu primjenu rješenja temeljenih na prirodi.

3.1.5 Edukacija o IUOP-u i prostornom planiranju na moru

Edukacijske aktivnosti prepoznate su od strane svih ugovornih stranaka Barcelonske konvencije kao ključne za provedbu Protokola o IUOP-u.

Virtualni tečaj „MedOpen“

„MedOpen“, virtualni tečaj o IUOP-u koji Centar provodi od 2004. godine. s ciljem jačanja kapaciteta u zemljama Sredozemlja za upravljanje obalnim područjima, u 2024. godini nadopunjen je materijalima, na temu procjene promjene zemljišnog pokrova. Materijali za izračun pokazatelja pripremljeni su na engleskom i prevedeni na francuski jezik te postavljeni na platformu. Online

trening o izračunu pokazatelja promjene pokrova zemljišta održan je kroz tri radionice od 15. do 29. listopada, okupivši 17 sudionika iz 7 mediteranskih zemalja. Trening je sadržavao teorijski i praktični dio, a polaznici su za dobivanje certifikata trebali izračunati pokazatelj za imaginarnu obalnu zonu. Tečaj je organiziran uz financiju podršku UNEP-GEF MedProgramme.

Kao i prethodnih godina, osnovni „MedOpen“ tečaj (<https://iczmplatform.org/page/med-open>) bio je dostupan tijekom cijele godine na engleskom i francuskom jeziku.

Podrška Sirijskom virtualnom sveučilištu

Na zamolbu kolega sa Sirijskog virtualnog sveučilišta (SVU), suradnja Centra i SVU formalizirana je kroz pripremu i potpisivanje Memoranduma o razumijevanju. Centar je i u 2024. godini održao online predavanja za studente i profesore ovog sveučilišta. Predavanja su ovaj put održana tijekom 7. lipnja i 11. listopada 2024. Predavanja su održali djelatnici Centra vezano za sljedeće teme: izvješće o kvaliteti morskog i obalnog okoliša Sredozemlja 2023, PPM-a u Sredozemlju, izazovi klimatskih promjena te rješenja za prilagodbu klimatskim promjenama. Ova aktivnost je provedena u skladu s Memorandumom o razumijevanju između PAP/RAC-a i SVU-a.

Iako ova aktivnost nije bila predviđena programom rada Centra, zadovoljstvo je bilo pružiti podršku kolegama iz Sirije te je dogovoreno da će se ovakva suradnja nastaviti i u idućim godinama.

3.1.6 Mediteranski dan obale

Od 2007. godine Centar svake godine u drugoj zemlji organizira regionalnu proslavu „[Mediteranskog dana obale](#)“, najveće komunikacijske kampanje cijelog sustava UNEP/MAP-a. Cilj kampanje je promicanje vrijednosti obalnih područja te podizanje svijesti o pritiscima i prijetnjama kojima su izloženi Sredozemno more i njegove obale.

Uz podršku Svjetskog fonda za okoliš „MedProgramme“ projekta 2.1, ovogodišnja kampanja Dana obale imala je dvostruki format: uz središnju proslavu provedena je i digitalna kampanja.

Regionalna proslava ovogodišnjeg Dana mediteranske obale održana je u Alžiru 25. rujna, u suradnji s Ministarstvom okoliša i obnovljivih izvora energije Alžira. Tema kampanje bila je uloga žena u promicanju održivog razvoja obalnih područja, pod motom "*#WomensWave for coastal sustainability in the Mediterranean*". Glavni događaj održan je u hotelu Sheraton u Annabi, gdje se okupilo više od 160 ključnih dionika, uključujući visoke političke dužnosnike, stručnjake za okoliš i predstavnike civilnog društva. Više informacija o događaju dostupno je na poveznici: [Mediterranean Coast Day 2024](#).

Digitalna kampanja istaknula je iznimne doprinose žena u zaštiti obalnih područja, promicala nove perspektive i suradnje te jačala zajedničku predanost zelenijoj budućnosti. Temeljila se na tri stupa:

- citati vodećih stručnjaka i bivših ambasadora Dana obale;
- tri intervjua s istaknutim ženama koje predvode promjene u Libanonu, Crnoj Gori i Maroku (objavljeni na "[Coast Day](#)" mrežnoj stranici); te

- online poziv za prijavu uspješnih priča žena koje se zalažu za očuvanje morskih i obalnih ekosustava, vode održive tvrtke u plavoj ili zelenoj ekonomiji, razvijaju usluge za jačanje otpornosti obalnih zajednica na klimatske promjene te promoviraju odgovoran ribolov, akvakulturu i održive turističke prakse. Poziv je dostupan na poveznici: [Join #WomensWave](#).

Prijavljene priče rezultirale su stvaranjem Mediteranske mreže za održivost obala, online platforme razvijene od strane Centra korištenjem ArcGIS StoryMaps alata. Cilj platforme je potaknuti nove suradnje i partnerstva te omogućiti daljnji rast inicijative #WomensWave. Platforma je dostupna na mrežnoj stranici Dana obale: [Coast Day Stories](#).

Kampanja je dosegla 13,4 milijuna ljudi te ostvarila više od 21 milijun prikaza na društvenim mrežama Centra. Mrežna stranica Dana obale nadopunjena je novim sadržajem, uključujući poseban uvodni tekst ravnateljice i zamjenika Centra, inspirativne citate i portrete, promotivne letke za Dan obale 2024. na engleskom i francuskom jeziku te opsežan medijski alat s vizualnim materijalima za društvene mreže, posterima i roll-up materijalima kako bi partneri mogli organizirati vlastite proslave Dana obale. Kako bi se dodatno povećao doseg kampanje, promotivni materijali distribuirani su putem e-maila brojnim partnerima i suradnicima, uključujući mrežu nevladinih organizacija UNEP/MAP-a. Dodatno, dizajnirane su i izrađene platnene torbe koje su podijeljene sudionicima događaja u Alžiru.

Ovogodišnje 17. izdanje Dana obale u znaku dvostruke kampanje, rezultiralo je odlukom da se Mediteranski Dan Obale predloži za „Flagship“ inicijativu Mediteranske strategije za održivi razvoj. Također, na idućem sastanku ugovornih strana Barcelonske konvencije (COP 24) predložit će se da Mediteranske zemlje kandidiraju Dan Obale kao globalni UN dan.

Kampanji Mediteanskog Dana Obale u 2024. godini pridružile su se slijedeće zemlje:

- Slovenija: Već tradicionalni “Tjedan obale” održan je od 16. do 20. rujna u suradnji s EUSAIR uredom u Izoli. Ove godine program je naglasio prioritete Kohezijske politike 27+ i UN-ovog desetljeća znanosti o oceanu za održivi razvoj 2021-2030. Predstavnik Centra sudjelovao je na radionici na temu IUOP-a i prilagodbe na klimatske promjene.
- Grčka: Hellenic Marine Environment Protection Association (HELMEPA) je u suradnji s WISTA Hellas (Međunarodna udruga žena u brodarstvu i trgovini) 24. studenoga 2024. organizirala akciju čišćenja plaža diljem zemlje, usklađenu s ovogodišnjom temom Dana mediteranske obale: "#WomensWave for coastal sustainability in the Mediterranean". Ova aktivnost bila je dio najveće volonterske kampanje za čišćenje obala u svijetu, koja okuplja više od 18 milijuna volontera globalno. Kampanja je trajala od 21. rujna do kraja studenog 2024.
- Crna Gora: Javno poduzeće za upravljanje obalnim područjem Crne Gore, u suradnji s Ministarstvom ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera, organiziralo je ekološku radionicu za učenike trećeg razreda Osnovne škole „Boško Strugar“ u Ulcinju. Nakon edukativnog predavanja, održan je kratki kviz znanja, a svi učenici dobili su prigodne nagrade. Cilj predavanja bio je ne samo promovirati Dan obale, već i upoznati učenike s

vrijednostima zaštićenih područja duž crnogorske obale te istaknuti važnost očuvanja bioraznolikosti i zdravog okoliša.

- Dodatno, putem online obrasca dostupnog na Coast Day mrežnim stranicama prijavljene su dvije aktivnosti u Tunisu: čišćenje plaže u Ghar El Melh-u te radionica o uspostavi pravilnika za upravljanje odbačenim ribarskim mrežama održana na Fakultetu prirodnih znanosti u Sfaxu.

3.1.7 Format za izvješćivanje o provedbi Protokola o IUOP-u

Prema članku 26 Barcelonske konvencije, ugovorne stranke imaju obvezu izvješćivanja o pravnim, administrativnim i drugim mjerama poduzetim u cilju provedbe Barcelonske konvencije i pripadajućih protokola i preporuka usvojenih na sastancima ugovornih stranaka. Kako bi se zemljama olakšalo podnošenje izvješća vezanih za provedbu Protokola o IUOP-u, razrađen je online upitnik, a Centar pruža punu tehničku i administrativnu podršku.

3.1.8 Prekogranična procjena utjecaja na okoliš

U okviru razmjene iskustava vezano uz prekogranične strateške procjene utjecaja na okoliš i procjene utjecaja zahvata na okoliš pripremljen je nacrt pravne studije o mogućim opcijama integriranja ovakvih zahtjeva u pravni sustav Barcelonske konvencije. Također, u tijeku je procjena mogućnosti implementacije drugih aktivnosti, značajnih za prekogranične procjene utjecaja na okoliš koje se mogu provoditi u okviru Barcelonske konvencije. Centar je koordinirao pripremu studija te priprema regionalne tehničke sastanke sa zemljama na kojima će se prezentirati nacrti studija.

3.1.9 Mrežne stranice

Centar ima obavezu održavati mrežne stranice na službenim jezicima UNEP/MAP-a, a to su engleski i francuski jezik. Pored toga, dodana je i posebna stranica na hrvatskom jeziku, koja nije prijevod osnovnih stranica na engleskom i francuskom jeziku, već služi za objavu materijala sukladno zakonu.

Mrežna stranica Centra, kao i posebna stranica „Mediterranskog dana obale“ i tečaja „MedOpen“, redovito se ažuriraju.

Od ove godine također su objedinjeni svi projekti financirani od strane Svjetskog fonda za okoliš (Global Environment Facility – GEF), a koje je Centar preko UNEP/MAP-a provodio u posljednjem desetljeću koji se mogu pronaći na slijedećoj poveznici: <https://gefmed.paprac.org/>

Sve stranice su u funkciji te se kontinuirano nadograđuju:

<http://paprac.org/>

<https://coastday.net/>

<https://iczmplatform.org/page/med-open>

<https://gefmed.paprac.org/>

3.1.10 Sudjelovanje na institucionalnim sastancima UNEP/MAP-a

Centar ima obavezu sudjelovati u izradi radnih materijala za institucionalne sastanke na kojima se donose odluke vezane za UNEP/MAP sustav, uključivo one o programu rada i tematskim dokumentima pojedinih sastavnica (centara), a to su: redovni sastanci ravnatelja Centara (kvartalni), sastanci nacionalnih kontaktnih točaka UNEP/MAP-a (bienio) i konferencije Ugovornih stranaka Barcelonske konvencije (COP), (bienio). Tijekom 2024. godine održani su redoviti sastanci ravnatelja, dok se ostali sastanci održavaju 2025. godine.

3.2 Ostali projekti vezani za provedbu Protokola o IUOP-u

Centar je pružao tehničku pomoć zemljama članicama u provedbi Protokola kroz više projekata financiranih iz sredstava Europske unije i drugih donora. Kratak sažetak o aktivnostima u tim projektima dat je u poglavljima koja slijede.

3.2.1 Projekti Svjetskog fonda za okoliš

Od 2021. godine Centar provodi projekte koji su dio UNEP-ovog programa „MedProgramme“ financiranog od strane Svjetskog fonda za okoliš (*Global Environment Facility – GEF*). U projektu pod nazivom „2.1 Obalna područja Sredozemlja: sigurnost vode, klimatska otpornost i zaštita staništa“ (*Mediterranean Coastal Zones: Water Security, Climate Resilience and Habitat Protection*) sudjeluju sljedeće članice UNEP/MAP-a: Albanija, Alžir, Bosna i Hercegovina, Crna Gora, Egipat, Libanon, Libija, Maroko i Tunis. To su zemlje koje ispunjavaju uvjete za financiranje Svjetskog fonda za okoliš.

Projektne aktivnosti Centra osmišljene su kao pružanje potpore zemljama u ratifikaciji i provedbi Protokola o IUOP-u, i to od potpore izradi nacionalnih strategija za IUOP, planova upravljanja obalnim područjima, izrade različitih procjena i studija, do edukacija putem tematskih radionica, i različitih inicijativa s ciljem podizanja svijesti. Projektni partneri su UNESCO-ov Međunarodni hidrološki program (UNESCO-IHP), Globalno partnerstvo za vode (GWP-Med) i UNEP/MAP-ov Plan Bleu/RAC.

Drugi projekt kojeg Centar provodi u okviru MedProgramme-a je projekt pod nazivom „Jačanje prilagodbe na klimatske promjene u obalnim i morskim područjima Sredozemlja“ (*Enhancing regional climate change adaptation in the Mediterranean Marine and Coastal Areas*) provodi se u Albaniji, Alžiru, Libiji, Crnoj Gori, Maroku i Tunisu, te je dovršen tijekom 2024. godine. Projektne aktivnosti bile su usredotočene na prilagodbu na klimatske promjene u zemljama projekta, posebice u zemljama u kojima se kroz MedProgramme pripremaju planovi upravljanja obalnim područjem.

Tijekom 2024. godine program GEF-ov Program Međunarodne vode (*International Waters*) proslavio je 30 godina postojanja te održao svoju 10. međunarodnu konferenciju. Ovaj projekt osigurao je Centru sudjelovanje na navedenoj konferenciji održanoj od 23. do 26. rujna 2024. u

Punta del Este (Urugvaj) na kojoj je Centar predstavio rezultate dvaju projekata koje provodi, kao i aktivnosti vezane uz redovni program rada Centra.

Centar je sudjelovao na Drugom godišnjem sastanku za procjenu napretka UNEP-GEF MedProgramme-a koji se održao od 22. do 24. travnja 2024. godine u Podgorici (Crna Gora). Sastanak je organizirao UNEP/MAP a glavni cilj bio je omogućiti izravnu razmjenu znanja i uspostavljanje sinergijskih interakcija među projektima, kao i pružiti priliku za uključivanje šire publike dionika iz mediteranske regije. Sastanak je okupio predstavnike država ugovornih strana Barcelonske konvencije, provedbene i izvršne agencije MedProgramme-a, Tajništvo GEF-a, bilateralne i multilateralne donatore i međunarodne financijske institucije.

MedProgramme je omogućio Centru financiranje sudjelovanja na konferenciji stranaka o promjeni klime (COP 29) u Bakuu, Azerbajdžan, na kojoj je Centar sudjelovao kao dio delegacije Republike Hrvatske. Centar je na COP-u 29 organizirao radionicu pod nazivom „Unaprjeđenje regionalne prilagodbe klimatskim promjenama u mediteranskim morskim i obalnim područjima“ koja je održana 21. studenog 2024. Tom prilikom Centar je predstavio svoje aktivnosti, kako u ovim projektima tako i kroz svoj redovni program rada, s posebnim naglaskom na aktivnosti zemalja sudionica radionice: Hrvatske, Crne Gore, Tunisa i Maroka. Osim svoje radionice, Centar je pozvan da sudjeluje na još četiri za Centar relevantna događaja, o kojima nešto više u poglavlju 3.3. Na marginama konferencije održan je i sastanak ravnateljice Centra s tuniskim Ministrom zaštite okoliša i ravnateljem agencije za upravljanje obalnim područjima APAL, na temu proslave Dana Obale 2025. koja će se održati u Tunisu. Kroz ove aktivnosti Centar je demonstrirao svoju vodeću ulogu u promoviranju regionalne suradnje i integracije klimatskih pitanja u planiranje i upravljanje obalama, nužne za održivu i otporniju budućnost Mediterana.

Obalni planovi u Crnoj Gori, Maroku, Libanonu i Alžiru

Tijekom 2024. godine dovršeni su nacrti oba Obalna plana, obalnog plana za Boku kotorsku u Crnoj Gori, i obalnog plana za regiju Tanger-Tetouan-Al Hoceima u Maroku. Ova dva plana bila su predmet obaju spomenutih projekata, gdje je projekt „Jačanje prilagodbe na klimatske promjene u obalnim i morskim područjima Mediterana“ naglasak imao na uključivanje pitanja vezanih uz klimatske promjene. Tijekom svih radnih sastanaka vezanih uz pripremu Obalnih planova, detaljno su raspravljana pitanja vezana za klimatske promjene. Sve preporuke za mjere prilagodbe klimatskim promjenama integrirane su u oba Plana. Za odabrane mjere prilagodbe u oba Plana provedena je analiza troškova i koristi kao i analiza institucionalnih i zakonodavnih prepreka i prilika.

Tijekom 2024. godine održan je niz koordinacijskih sastanaka u okviru ova dva Obalna plana, od kojih su najvažniji:

- Sastanak članova Međuresornog vijeća za integralno upravljanje obalnim područjem za predstavljanje konačnog nacrta Plana upravljanja obalnim područjem Boke kotorske (Podgorica, 4. srpnja 2024.)
- Finalna konferencija „[Suradnjom do održive budućnosti](#)” (Kotor, 10. prosinca 2024.)
- Radionica na temu rješenja temeljnih na prirodi za prilagodbu obala na klimatske promjene na kojoj su predstavljena rješenja Obalnog plana iz ove domene (Kotor 3 i .4. listopada, i

Tangier, 4-5 studenog 2024.) na marginama koje su održani sastanci s predstavnicima Regije te s kontaktnom osobom odgovornom za aktivnosti UNEP/MAP-a u Marokanskom ministarstvu okoliša.

Sredinom 2024. godine započete su zajedničke aktivnosti na integralnom planu upravljanja za područje Damour u Libanonu kojeg zajedno pripremaju GWP-Med, UNESCO-IHP, Plan Bleu/RAC i PAP/RAC. Ovaj plan pokriva područje riječnog bazena Damour, njezinih vodonosnih slojeva i obalno područje ove regije. Oformljen je tim te su se dvotjedni sastanci redovito održavali. Stručnjaci angažirani od Centra dali su doprinos u definiranju granica, rješavanju nedostataka u podacima, GIS analizi te u provođenju analize dionika.

Naknadno je u projektu dogovorena i aktivnost izrade studija ranjivosti za dvije alžirske regije (wilaye) El Tarf i Mostaganem, u kojima su klimatske promjene također ključna tema. Oformljen je nacionalni tim i izrada studija je u tijeku. Iako se kroz ovaj projekt neće moći financirati čitava izrada Obalnog plana, zbirne studije ranjivosti predstavljaju njegovu prvu analitičku fazu.

Nacionalna strategija IUOP-a za Libanon

Nakon nekoliko odgađanja zbog opće situacije u zemlji, izrada Nacionalne strategije IUOP-a za Libanon započeta početkom 2023. godine. je tijekom 2024. godine napredovala, posebice u prvom, mirnijem dijelu godine. Oformljen je nacionalni tim od 14 stručnjaka, koji pokrivaju 10 različitih disciplina, koji je razvio nacрте ključnih dokumenata: Dijagnostičke analize, Početne preporuke za Nacionalnu strategiju IUOP-a, Uvodnog dokumenta za Zakon o IUOP-u i Početnih preporuka za isti zakon. Istodobno, otvorena je Nacionalna obalna platforma na stranici <https://lebanoncp.com/>. Nacionalni tim koristio je MS Teams kao glavni alat za suradnju, na kojem je stvorena opsežna knjižnica materijala, koja je kasnije iskorištena za web platformu. Održano je pet mjesečnih sastanaka s cijelim timom, dok su se kontinuirano provodile konzultacije s nacionalnom kontakt točkom PAP/RAC-a za Libanon i, prema potrebi, predstavnicima drugih partnera. Također, održana su i dva važna sastanka:

- Online sastanak uspostave IUOP radne grupa sastavljene od predstavnika ključnih ministarstava, (19. travnja 2024.)
- Online sastanak s Ministrom okoliša (14. svibnja 2024.)

Politička zbivanja usporila su aktivnosti u drugom dijelu godine, no pri kraju godine dogovorene su izmjene ugovorenih aktivnosti u smjeru intenziviranja aktivnosti uključenja i podizanja svijesti o Nacionalnoj strategiji za IUOP korištenjem online alata.

Podrška zemljama u procesu ratifikacije i provedbe Protokola o IUOP-u

Komparativna analiza obalnih zakona Alžira, Francuske, Libanona, Maroka i Tunisa naspram odredbi Protokola o IUOP-u, izrađena u sklopu MedProgramme-a poslužila je kao inspiracija za izradu [Preporuka za usklađivanje obalne legislative s IUOP Protokolom za Mediteran](#). Ova publikacija je u različitim prilikama diseminirana predstavnicima Mediteranskih zemalja.

Ažuriranje i testiranje metodologije procjene IMAP pokazatelja 25

U sklopu UNEP-GEF-ova MedPrograma predviđeno je testiranje metodologije koja se odnosi na IMAP pokazatelja 25 o promjenama pokrova u obalnim područjima, koji još uvijek ima status kandidata za uvrštenje u službenu listu.

U tom kontekstu je 26. i 27. svibnja 2023. godine. u Splitu održan radni sastanak eksperata na kojem je predstavljena i raspravljena preliminarna analiza izračuna ovog deskriptora za libanonsku obalu. Jedan od ciljeva sastanka bio je prodiskutirati glavne ulazne podatke za određivanje dobrog stanja okoliša po ovom deskriptoru.

Sličan sastanak održan je online 28. studenog 2023. godine s predstavnicima Crne Gore. Predstavljeni su rezultati preliminarne analize za crnogorsku obalu, korištena metodologija te izvori podataka, njihova validacija i kvaliteta kontrole. Ovom prilikom razmotreni su glavni ulazni podatci za određivanje dobrog stanja okoliša po ovom deskriptoru.

Podrška GEF projekta aktivnostima edukacije i podizanja razine svijesti opisane su u poglavljima 3.1.5 i 3.1.6 s obzirom na to da su se provodile objedinjeno s aktivnostima financiranim od strane Uzajamnog fonda za Mediteran ugovornih strana Barcelonske konvencije.

Budući da je kroz UNEP/MAP GEF financirao važne aktivnosti Centra u posljednjih 10 godina, Centar je otvorio posebnu stranicu posvećenu GEF projektima koje Centar provodi te na kojoj su uz ta dva projekta, objedinjene i stranice ranijih projekata (MedPartnership, Clim Var i Adriatic GEF).

<https://gefmed.paprac.org/>

3.2.2 Projekt MSP4BIO

Centar sudjeluje u interdisciplinarnom konzorciju HORIZON 2020 projekta MSP4BIO – „Poboljšano znanstveno utemeljeno prostorno planiranje mora za zaštitu i obnovu biološke raznolikosti u koherentnoj europskoj mreži zaštićenih morskih područja”, čiji je cilj jačanje kapaciteta za znanstveno utemeljeno prostorno planiranje mora i zaštitu biološke raznolikosti kroz mrežu morskih zaštićenih područja u Sredozemlju, u Crnom moru, na Baltiku i Atlantiku. Centar je sudjelovao na 4. Generalnoj skupštini projektnih partnera od 21. do 23. svibnja 2024. u Cádiz, Španjolska, gdje su raspravljani najnoviji razvojni trendovi, buduće aktivnosti i ključni izazovi projekta. Centar sudjeluje u nekoliko radnih paketa, ali ponajviše se bavi koherentnošću politika i zajedničkom izradom rješenja. U prvom semestru 2024. godine Centar je bio uključen u analizu PPM planova Slovenije i Malte. Također, sudjelovao je u izradi preporuka za poboljšanje koherentnosti politika i bolju implementaciju politika bioraznolikosti. Uz to, sudjelovao je u ažuriranju online ESE platforme i unosu početnih političkih preporuka. U rujnu 2024. godine Centar je bio koautor blog objave "Ublažavanje prijatni moru kroz mjere obnove" objavljene na mrežnoj stranici projekta. Objavu možete pronaći ovdje: <https://msp4bio.eu/mitigating-marine-threats-with-restoration-measures/>. Centar je sudjelovao i u dijalogu znanost – politika, organiziranom u sklopu MSP4BIO projekta tijekom EU PPM tjedna od 21 do 24. listopada 2024. u Marseju.

<https://msp4bio.eu/>

3.2.3 Projekt DesirMED

Započete su aktivnosti u okviru Horizon EU projekta o NbS pod nazivom DesirMED – „Demonstracija i integracija rješenja temeljenih na prirodi za klimatski otpornu transformaciju u Mediteranu”, projekta čiji je cilj demonstracija i jačanje rješenja temeljenih na prirodi, inovativnih tehnologija i društvenih praksi s ciljem ubrzanja transformacije Sredozemlja otpornijeg na klimatske promjene. U projektu sudjeluju 34 partnera iz deset EU zemalja. Angažiranost dionika Splitsko-dalmatinske županije u IUOP-u prepoznata je u ovom projektu, u kojem su partneri također i Splitsko-dalmatinska županija, Fakultet građevinarstva, arhitekture i geodezije iz Splita i udruga Sunce. Zahvaljujući izrađenom i usvojenom Obalnom planu županije Obalnom planu grada Kaštela i planu za slijev rijeke Jadro, kao i postojanju *governance* mehanizama, naš klaster odabran je kao demonstracijsko područje u ovom projektu. Centar vodi radni paket WP3 koji se odnosi na širenje inovativnih rješenja temeljenih na prirodi (engl. *Nature-based Solutions* – NbS) i njihovu integraciju diljem Mediterana te je i dio demonstracijske regije Splitsko-dalmatinske županije. Ključna aktivnost bila je početna konferencija projekta, održana u veljači u Veneciji (Italija). Glavni događaj u ovom semestru bila je organizacija trećeg Regionalnog klaster sastanka, koji je Centar organizirao i proveo 10. srpnja 2024. godine. Nadalje, pripremljena je procjena dionika za Splitsko-dalmatinski klaster, kao priprema za radionicu županijskog sastanka koja će se održati u veljači 2025. godine, dok je prvo generalno zasjedanje projekta planirano za 25. - 27. veljače u Valenciji (Španjolska).

<https://www.desirmed.eu/>

3.2.4 Projekt MEDIGREEN

Krajem godine odobren je i projekt MEDIGREEN „Sredozemni pristup prema pomorskom Europskom zelenom planu u prostornom planiranju mora“ – financiran sredstvima Europskog fonda za pomorstvo, ribarstvo i akvakulturu (EMFAF). Cilj projekta je ubrzati tranziciju prema Europskom zelenom planu u Sredozemnom moru kroz primjenu prostornog planiranja morskog područja. Uvodni sastanak projekta održan je za voditelje radnih paketa projekta u prosincu 2024 u Bruxellesu (Belgija).

3.2.5 Aktivnosti vezane uz ranije projekte CREATE i AdriAdapt

U okviru projekta „AdriAdapt“, koji je završen 2021. godine., kreirana je platforma znanja o prilagodbi obalnih područja na klimatske promjene, pri čemu je Centar preuzeo obavezu njenog održavanja 5 godina po zaključenju projekta. U 2022. godini Centar je dobio i sljedeće godine u suradnji s partnerima uspješno realizirao projekt „CREATE“ koji se naslanjao na „AdriAdapt“ te je imao za cilj kapitalizirati ostvarene rezultate kroz informacijske i komunikacijske aktivnosti. Oba projekta bila su iz programa Interreg Italija - Hrvatska – , ali je većina rezultata dostupna i na engleskom jeziku. Kroz aktivnosti projekta održano je osam webinarara, tzv. „Thursday CREATivE Talks“, vezano za prilagodbu na klimatske promjene te su 2024. godine snimke ovih radionica dodane na platformu AdriAdapt. U okviru MedProgramme projekta analizirano je još

deset primjera dobre prakse koji su namijenjeni ovoj platformi. Do kraja 2024. godine ovu platformu posjetilo je više od 100 000 korisnika iz više od 150 zemalja.

<https://adriadapt.eu/>

3.3 Sudjelovanje u aktivnostima drugih sredozemnih organizacija

Sredozemna regija, UNEP/MAP i Centar već su godinama predvodnici u području IUOP-a, ne samo zbog Protokola – u svijetu prvog ovakvog pravnog instrumenta – već i zbog bogatog iskustva i ekspertize stečene tijekom godina praktične provedbe IUOP-a. Iz tih je razloga Centar često pozvan da se uključi u aktivnosti drugih nacionalnih i međunarodnih institucija. Najvažnije takve inicijative u 2024. godini na kojima je Centar sudjelovao bile su:

- Prvi „Mediterranski Zeleni Tjedan“ koji je Unija za Mediteran u suradnji s partnerima po prvi puta organizirala u Istanbulu, 14. - 16. svibnja 2024.;
- Nacionalna konferencija o rješenjima temeljenima na prirodi za prilagodbu obalnih područja, koju je Ciparski Odjel za okoliš organizirao u gradu Nikoziji na Cipru, 24. listopada 2024., uz financijsku podršku EU projekta Pandoteira.;
- Europski tjedan PPM-a, koju je organizirala Europska komisija od 21-24. listopada 2024. u Marseju, uključivao je seriju događanja s ključnim dionicima značajnim za PPM;
- Radionica o rješenjima temeljenim na prirodi koju je Plan Bleu/RAC organizirao u Kotoru 3. i 4. listopada i u Tangeru, u Maroku 4. i 5. studenog 2024.g u okviru GEF MedProgramme projekta SCCF;
- Regionalni okrugli stol „Poticanje financiranja prilagodbe klimatskim promjenama na Sredozemlju: Uloga privatnog sektora“, koju je Globalno partnerstvo za vode organiziralo u Ateni, 2. i 3. prosinca 2024. g. u okviru GEF MedProgramme projekta SCCF;
- Centar je sudjelovao na godišnjem sastanku “Institutional Dialogue” u okviru „2nd Mission for Nature Heritage“ u Malagi, Španjolska 27. I 28. 11. u organizaciji IUCN Mediteran. U ovoj Interreg Euro-MED inicijativi EU-a Centar surađuje kao pridruženi partner.
- Kako je spomenuto u poglavlju 3.2.1 u okviru Konferencije stranaka o promjeni klime (COP 29) u Bakuu, osim na radionici koju je organizirao Centar, ravnateljica je pozvana sudjelovati u slijedećim događajima: otvaranje posvećeno izgradnji partnerstava (online 11. studenog); radionica tuniskog ministarstva okoliša i posvećena procjeni ranjivosti i prilagodbi na porast razine mora u Tunisu (19. studenog); MEDECC-ov događaj na kojem je predstavljen najnoviji izvještaj o obalnim i okolišnim rizicima (21. studenog); te događaj UfM-a posvećen ženama lidericama u klimatskoj akciji (21. studenog 2024. g.).

Na svim skupovima Centar je imao zapažena izlaganja, a na COP-u 29 i zaseban popratni događaj o prilagodbi na klimatske promjene u obalnim područjima Sredozemlja.

3.4 Aktivnosti Centra u Republici Hrvatskoj

3.4.1 Sudjelovanje na sastancima i konferencijama

Sastanci u Ministarstvu zaštite okoliša i zelene tranzicije

Na zamolbu koordinatorice UNEP/MAP-a, gđe. Tatjane Heme 16. rujna 2024. organiziran je sastanak s Ministricom zaštite okoliša i zelene tranzicije, gđom. Marijom Vučković. Sastanku su prisustvovali gđa. Elizabeta Kos, ravnateljica Uprave vodnog gospodarstva i zaštite mora, gđa. Anamarija Šopron Bognar, ravnateljica Uprave za EU projekte, europsku i međunarodnu suradnju, g. Mario Šiljeg, predsjednik Upravnog vijeća Centra, gđa. Ruklić viša stručna savjetnica – specijalistica Službe za međunarodne poslove i ravnateljica Centra Daria Povh Škugor. Tema sastanka bila je jačanje uloge PAP/RAC-a u regiji i daljnja podrška mandatu Centra. Na sastanku je gđa. Hema, između ostalog, predložila da Republika Hrvatska preuzme domaćinstvo 25. konferenciji stranaka Barcelonske konvencije i pratećih protokola u prosincu 2027. godine. Prijedlog je na sastanku pozitivno primljen, no o njemu se treba očitovati Vlada. Prijedlog je pozdravljen i od strane Centra, koji te godine slavi svoju 50. obljetnicu. Na sastanku je razmatrano stanje postojećeg ugovora o domaćinstvu Centru te je dogovoreno da je potrebno obnoviti isti u svrhu jasnog reguliranja statusa Centra. Sporazum se dalje upućuje Hrvatskom saboru na suglasnost.

Ovom sastanku prethodio je pripremni sastanak održan u Upravi vodnog gospodarstva i zaštite mora 12. rujna, a na kojem su pripremljene teme za sastanak s Ministricom. Na sastanku su prisustvovali gđa. Elizabeta Kos, ravnateljica Uprave vodnog gospodarstva i zaštite mora, g. Mario Šiljeg, predsjednik Upravnog vijeća Centra, g. Ivan Radić, Uprava vodnoga gospodarstva i zaštite mora, Područna služba za zaštitu mora i priobalja i gđa. Daria Povh Škugor, ravnateljica Centra. Drugi povod za organizaciju ovog pripremnog sastanka bio je sastanak direktora sastavnica UNEP/MAP sustava, zakazan za 17-19 rujna 2024. u Splitu. Naime, kako je u tijeku analiza sustava UNEP/MAP-a te usklađenosti statusa Centara s zajedničkim odredbama, a koja je i tema sastanka direktora sastavnica u Splitu, raspravljalo se i o statusu Centra, odnosno o otvorenim pitanjima koje je potrebno urediti kroz novi ugovor o domaćinstvu. Dogovoren je zajednički pristup rješavanju predmetnog pitanja.

Sudjelovanje na konferenciji stranaka o promjeni klime (COP 29) u Bakuu, Azerbajdžan

Centar je na konferenciji sudjelovao kao dio delegacije Republike Hrvatske, s obzirom na to da je riječ o pristupu koji su sve sastavnice UNEP/MAP-a pozvane slijediti. U okviru provedbe UNEP-GEF projekta o klimi, Centar je organizirao radionicu na temu prilagodbe obalnih područja Sredozemlja na klimatske promjene. U okviru programa, Centar je pozvao i gđu. Višnju Grgasović, načelnicu Sektora u Upravi za klimatsku tranziciju, koja je na radionici predstavila aktivnosti RH u ovoj domeni. Na radionici je sudjelovala i gđa. Mirta Mandić, članica UV Centra iz Ministarstva vanjskih i europskih poslova. Na sastanku su predstavljene aktivnosti Centra u Maroku i Crnoj Gori, dok su predstavnici Tunisa prezentirali aktivnosti svoje zemlje na području prilagodbe. Partneri Centra - GWP-Med, Plan Bleu/RAC i Ocean & Climate Platform – ovom prilikom su također predstavili svoje aktivnosti.

3.4.2 Obalni planovi

Nastavljena je uspješna suradnja sa Šibensko-kninskom županijom (ŠKŽ) i Splitsko-dalmatinskom županijom (SDŽ) i s razvojnom agencijom RERA SD na provedbi i promidžbi Obalnih planova. Centar daje stručnu podršku županijama, sudjeluje na radionicama i pomaže u osiguranju sredstava iz raznih financijskih instrumenata na međunarodnoj razini.

U okviru DesirMed projekta Centar sudjeluje u jačanju provedbe mjera iz domene rješenja temeljenih na prirodi Obalnog plana SDŽ, grada Kaštela te bazena rijeke Jadro. Zahvaljujući postojanju ovih planova te uspostavljenih „governance“ mehanizama, posebice onih uspostavljenih Obalnim planom SDŽ, županijski klaster dobio je status demonstracijske regije u ovom prestižnom EU Horizon projektu u kojemu sudjeluje 34 partnera iz deset zemalja Europske unije. Centar je u sva tri spomenuta Obalna plana bio uključen u pripremu, bilo kao član Savjetodavnog vijeća ili kao sudionik na pripremnim radionicama i konferencijama.

3.4.3 Projekti koji se provode u Republici Hrvatskoj

U poglavljima 3.2.3 i 3.2.5 opisani su projekti, odnosno post-projektne aktivnosti koje je Centar provodio u Republici Hrvatskoj tijekom 2024. godine. Posebno ističemo projekt DesirMED u kojem je klaster Splitsko-dalmatinske županije radi postignuća na području IUOP-a dobio status demonstracijske regije, kao i postojanje platforme znanja o otpornosti dostupne na hrvatskom jeziku [AdriAdapt](#), koju je do sada posjetilo više od 100.000 posjetitelja iz više od 150 zemalja.

4. Komunikacija, edukacija i promidžba

4.1. Vidljivost Centra

Mrežne stranice Centra redovito se ažuriraju kao jedinstvena platforma sa relevantnim sadržajima, čime je značajno povećana vidljivost Centra. Stranica je sadržajno unaprijeđena u skladu s obvezom proaktivne objave informacija. Vizualnim identitetom i logom izgrađena je prepoznatljivost Centra u javnosti, kao i komunikacija prema ciljanim skupinama.

Vidljivost Centra posebno je velika tijekom kampanje „Mediterranskog dana obale“, koja se jednom godišnje i provodi upravo s ciljem informiranja široke javnosti i svih dionika o radu Centra i UNEP/MAP-a, naporima sredozemnih zemalja za uspostavom održivih modela razvitka te postignutim rezultatima. Osim posebne mrežne stranice „Mediterranski dan obale“ ima i svoju Facebook stranicu (više od 1.900 stalnih pratitelja) te LinkedIn stranicu (više od 1.400 stalnih pratitelja).

<http://paprac.org/>

<https://iczmplatform.org/>

<https://coastday.net/>

[MSP Workspace](#)

<https://gefmed.paprac.org/>

<https://www.linkedin.com/company/pap-rac-unesp-map/>

<https://www.facebook.com/Coast.Day.Med/>

Popis stranica kojim upravlja Centar vidljiv je i preko https://linktr.ee/pap_rac

Velika vidljivost Centra u RH i na međunarodnoj razini postiže se i poveznicama koje sa stranica drugih institucija i organizacija upućuju na internetske stranice Centra i/ili na izravan kontakt sa djelatnicima Centra.

<https://www.unep.org/unespmap/>

<https://msp4bio.eu/>

<https://www.desirmed.eu/>

[CREATE project](#)

<https://adriadapt.eu/>

MEDIGREEN [project](#)

4.2. Suradnja s medijima

Predstavnici Centra redovito sudjeluju u radijskim i televizijskim emisijama s ciljem promicanja važnosti očuvanja prirode i okoliša, posebice tema morskog okoliša, planiranja i zaštite obalnog i morskog prostora, klimatskih promjena i drugih tema iz područja djelovanja Centra.

Nastavljena je tradicionalna suradnja s dnevnim novinama i web portalima, a sudjelovanjem na tribinama, radionicama i konferencijama povećana je svijest o važnosti pojedinih tema. Najveći broj objava u medijima bio je u vrijeme održavanja „Mediterranskog dana obale“, no vrijedi istaknuti kako je digitalna kampanja u 2024. godini imala izuzetne rezultate (prikazano u poglavlju 3.1.6.). Izuzetno dobru medijsku pokrivenost u 2024. godini. imala je i završna konferencija Plana upravljanja obalnim područjem Boke kotorske, o čemu se može vidjeti na ukupno 23 poveznice uključene u vijest na stranicama Centra (<https://paprac.org/news/item/sustainable-future-boka-kotorska-bay-call-collaboration-and-action>).

4.3. Edukacija i informiranje

Aktivnostima na edukaciji dionika i informiranju javnosti posvećuje se velika pažnja u okviru cjelokupnog programa rada UNEP/MAP-a, pri čemu Centar ima istaknutu ulogu.

4.3.1 Edukacijske aktivnosti

Glavni edukacijski program Centra je virtualni tečaj o IUOP-u „MedOpen“ (više u poglavlju 3.1.4). I ostale edukacijske aktivnosti opisane su u prethodnim poglavljima, ovisno o temi koju su obrađivale. Posebno valja istaknuti edukacije koje Centar organizira za studente hrvatskih sveučilišta te da je Centar od 2018. godine nastavna baza Odjela za studije mora Sveučilišta u Splitu.

4.4. Publikacije

Centar objavljuje publikacije i ostale materijale na službenim jezicima UNEP/MAP-a, a to su engleski i francuski. U cilju očuvanja okoliša, na minimum je svedeno tiskanje te se publikacije objavljuju na Internet stranicama Centra <https://iczmplatform.org/library>

U 2024. godini objavljeno je više različitih publikacija, od kojih ističemo nekoliko važnijih, koje se nalaze na slijedećim stranicama Centra:

- [NbS for adaptation to climate change in different coastal typologies of the Mediterranean;](#)
- [Report of the Meeting of the Ecosystem Approach Correspondence Group on Monitoring \(CORMON\) Coast and Hydrography;](#)
- [Manual for IMAP Candidate Common Indicator 25 „Land cover change“ calculation;](#)
- [Policy Brief on Risks in investing in low elevation coastal zones;](#)
- [Aligning Coastal Legislation with the ICZM Protocol in the Mediterranean: Recommendations for a Sustainable and Resilient Coastal Future;](#)

- [Nacrt Plana upravljanja obalnim područjem Boke kotorske;](#)
- [Sažetak Plana upravljanja obalnim područjem Boke kotorske.](#)

5. Financijsko poslovanje

U 2024. godini Centar je poslovao preko računa u OTP – BANKA D.D.

Sredstva planirana za 2024. godinu bila su potvrđena u iznosu od 924.797 € na petoj sjednici Upravnog vijeća održanoj 27. prosinca 2023. godine. Na jedanaestoj sjednici Upravnog vijeća Centra, održanoj 13. prosinca 2024., izglasan je 1. rebalans financijskog plana, kada je financijski plan Centra iznosio 1.283.537 €.

Tablica 1. Struktura prihoda Centra u 2024.

Vrsta prihoda	Plan za 2024. (€)	Realizacija na 31.12.	Indeks
Prihodi od financijske imovine	0	0	0%
Prihodi iz proračuna	26.546	26.546	100%
Prihodi od inozemnih vlada i međunarodnih organizacija	963.512	970.558	100,73%
Prihodi od Institucija i tijela EU	271.518	271.518	100%
Prihodi od trgovačkih društava	0	225	/
Ostali prihodi	1.371	1371	100%
UKUPNO	1.262.947	1.270.218	%
Preneseni višak iz 2022.g.	20.590	20.590	100%
UKUPNO PRIHODI	1.283.537	1.290.808	100,57%

Financijskim planom Centra planirano je ukupno 1.283.537 € prihoda, od kojih je realizirano 1.290.808 €, odnosno 100,57%.

Tablica 2. Struktura rashoda Centra u 2024.

Vrsta rashoda	Plan za 2024. (€)	Realizacija na 31.12.	Indeks
Rashodi za radnike	755.400	755.166	99,97%
Materijalni rashodi	506.157	508.096	100,38%
Rashodi amortizacije	16.000	15.467	99,67%
Financijski rashodi	2050	2.040	99,51%
Ostali rashodi	38	38	100%
UKUPNO RASHODI	1.279.645	1.280.807	100,09%

Financijskim planom Centra planirano je rashoda u ukupnom iznosu od 1.279.645 €, od kojih je realizirano 1.280.807 €, odnosno 100,09%.

Tablica 3. Rezultat poslovanja Centra u 2024.

	2024. (€)
Ukupni prihodi	1.270.218
Ukupni rashodi	1.280.807
REZULTAT POSLOVANJA (manjak prihoda)	-10,589
Preneseni višak iz 2023.	20.590
Višak prihoda raspoloživ u sljedećem razdoblju	10.001

Razlika između ukupnih prihoda i ukupnih rashoda u 2024. godini iznosi -10.589 €. Razlika od 10.589 € smatra se manjkom prihoda u 2024. godini koji će se pokriti iz prenesenog viška (20.590€) iz 2023. godine.

6. Zaključak

Centar je ustanova koja obavlja djelatnost vezanu za provedbu dijela programa Mediteranskog akcijskog plana Programa Ujedinjenih naroda za okoliš (UNEP/MAP-a), prema obvezama iz Konvencije o zaštiti morskog okoliša i obalnog područja Sredozemlja (Barcelonska konvencija). Centar obavlja stručne, organizacijske i tehničke poslove u okviru provedbe programa UNEP/MAP-a u područjima koja određuju ugovorne stranke Barcelonske konvencije, a to su sve zemlje sredozemnog bazena i Europska unija.

Prava i dužnosti osnivača Centra obavlja Vlada Republike Hrvatske, a prava i obveze Centra u vezi s provođenjem odobrenog mu dijela programa UNEP/MAP-a određena su ugovorom između osnivača Centra i UNEP-a. Tijekom 2024. godine, u okviru analize sustava UNEP/MAP-a koja uključuje i analizu usklađenosti statusa Centara s zajedničkim odredbama sustava, intenziviran je proces neophodne revizije ovog ugovora. Očekuje se da će novi ugovor riješiti poteškoće u poslovanju Centra, posebice u svjetlu priprema obilježavanja 50.-te obljetnice tijekom 2027. i potencijalnog domaćinstva 25. COP-a Barcelonske konvencije predloženog za istu godinu.

Planirane aktivnosti u 2024. godini uspješno su provedene, u skladu s Programom rada i proračunom Centra usvojenima od strane zemalja potpisnica Barcelonske konvencije u sklopu programa rada i proračuna UNEP/MAP sustava za razdoblje 2024.-2025., donesenog na sastanku ugovornih stranaka COP 23 (Portorož, Slovenija, prosinac 2023.). U skladu s donesenim dvogodišnjim planom, Centar je u 2024. godini proveo sljedeće aktivnosti: dovršenje CAMP projekta za Izrael i priprema CAMP projekata za Maltu i Tursku; doprinos UNEP/MAP-ovu Integralnom programu praćenja i procjene stanja morskog i obalnog okoliša; provedba on-line tečaja „MedOpen“ i organizacija proslave „Mediteranskog dana obale“; provedba aktivnosti koje se odnose na IUOP i klimatske promjene u sklopu UNEP/MAP - GEF-ova „MedProgramme“; priprema i provedba nekoliko projekata financiranih od strane EU.

Započele su pripreme za izradu Programa rada za razdoblje 2026.-2027., čiji proces usvajanja prolazi kroz dvije faze:

1. Program će biti predstavljen i treba biti potvrđen od strane nacionalnih kontaktnih točaka Centra svih zemalja potpisnica Barcelonske konvencije na sastanku u svibnju 2025.;
2. Konačno usvajanje provest će nacionalne kontaktne točke MAP-a na sastanku ugovornih stranaka Barcelonske konvencije (COP24), koji će se održati u prosincu 2025. u Egiptu.

Internetska stranica Centra (<http://paprac.org/>), kao jedinstvena platforma sa svim relevantnim sadržajima, redovito je ažurirana tijekom godine. Vidljivost Centra postignuta je kroz medije, sudjelovanje na stručnim radionicama i konferencijama te obilježavanje „Mediteranskog dana obale“.

Prilog 1. Popis korištenih kratica

APAL	Agencija za zaštitu i planiranje obale Tunisa (Agence de protection et d'aménagement du littoral)
PB/RAC	UNEP/MAP-ov Centar Plan Bleu / Regional Activity Centre)
CAMP	Program upravljanja obalnim područjima (Coastal Area Management Programme)
CC/RAC	UNEP/MAP-ov novi Centar za klimatske promjene (Climate Change / Regional Activity Centre
CI	Zajednički pokazatelj (Common Indicator)
COP	Konferencija ugovornih strana Barcelonske konvencije (Conference of Parties
CORMON	Radna skupina za praćenje ekosustavnog pristupa (Ecosystem Approach Correspondence Group on Monitoring)
CRA/PPA	Centar za regionalne aktivnosti / Program prioriternih akcija (eng. Priority Actions Programme / Regional Activity Centre - PAP/RAC)
EcAp	Ekosustavni pristup (Ecosystem approach)
EO	Ekološki ciljevi (Ecological objectives)
EU	Europska unija
EUSAIR	Europska strategija za jadransko-jonsku regiju (European Strategy for the Adriatic-Ionian Region)
GEF	Svjetski fond za okoliš (Global Environment Facility)
GES	Dobro stanje okoliša (Good Environmental Status)
GWP	Globalno partnerstvo za vodu (Global Water Partnership)
IMAP	UNEP/MAP-ov integralni program praćenja i procjene stanja okoliša (Integrated Monitoring and Assessment Programme)
INFO/RAC	UNEP/MAP-ov Centar za informiranje, komuniciranje i upravljanje bazom podataka
IOC-UNESCO	UNESCO-ova Međunarodna oceanografska komisija (International Oceanographic Commission)
IUCN	Međunarodna unija za očuvanje prirode (International Union for Conservation of Nature)
IUOP	Integralno upravljanje obalnim područjima
MAP	Mediterranski akcijski plan (Mediterranean Action Plan)
MEDPOL	UNEP/MAP-ov Centar za procjenu i kontrolu zagađenja mediteranskog mora (The Programme for the Assessment and Control of Marine Pollution in the Mediterranean)
NbS	Rješenja temeljena na prirodi (Nature based Solutions)

NFP	Nacionalna kontaktna točka (National Focal Point)
PPM	Prostorno planiranje morskih područja (Marine Spatial Planning)
QSR	UNEP/MAP-ov izvještaj o stanju okoliša (Quality Status Report)
REMPEC	UNEP/MAP-ov Regionalni centar za žurne intervencije u slučaju onečišćenja Mediteranskog mora (The Regional Marine Pollution Emergency Response Centre for the Mediterranean Sea)
RERA SD	Razvojna agencija splitsko-dalmatinske županije
RH	Republika Hrvatska
SDŽ	Splitsko-dalmatinska županija
SPA/RAC	UNEP/MAP-ov Centar za posebno zaštićena područja (Specially Protected Areas / Regional Activity Centre)
SUV	Sirijsko virtualno sveučilište
ŠKŽ	Šibensko-kninska županija
UfM	Unija za Mediterran (Union for the Mediterranean)
UNEP	Program Ujedinjenih naroda za okoliš (United Nations Environment Programme)
UNESCO-IHP	UNESCO-ov Međunarodni program za vode (International Hydrological Programme)